

2024

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
24/25

Palettskolan F-6

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	3
1.2	Skolans ansvar.....	3
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>3</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>4</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>4</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>4</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	4
1.4	Ansvarig rektor.....	5
1.5	Förankring av planen	5
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	6
2.1	Delaktighet.....	6
2.1.1	<i>Elevs delaktighet.....</i>	<i>6</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet.....</i>	<i>6</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet.....</i>	<i>6</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder.....	7
2.3	Beskrivning av nuläge	7
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	9
3.1	Analys.....	9
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	9
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	10
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	12
6	Bilaga 3	15

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Palettskolans grundskola F-6 samt fritidshemmet.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbning, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att

kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats, följer rektorn, eller den rektor utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Ansvarig rektor för Palettskolan är Erik Friede.

Biträdande rektor är Pernilla Ankell Mattisson.

1.5 Förankring av planen

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier förankras med vårdnadshavare genom Unikum och skolans hemsida.

Planen går igenom med personal på utvecklingsdagar och i samband med läsårsstart.

Pedagogerna går igenom planen med eleverna när den uppdaterats under inledningen av höstterminen. Planen diskuteras och förankras med klasser och i skolans elevråd.

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier delges ny personal och vikarier vid introduktion.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Vid läsårsstart presenteras denna plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier i klasserna. Trygghetsteamet har tagit fram en presentation som stöd för att på ett lättförståeligt sätt kunna berätta om planen för eleverna.

Eleverna görs delaktiga genom att delta i klassråd och elevråd.

Eleverna genomför nulägesbedömningar av trygghet, trivsel och studiero inför utvecklingssamtalet.

I samtliga klasser hålls värdegrundslektioner.

Palettskolan arbetar med ett faddersystem där äldre elever samarbetar med yngre.

Vi genomför trygghetsvandringar som följs upp på klassnivå tillsammans med elevhälsan.

Trivselenkät genomförs i alla klasser en gång per termin. Eleverna har varit delaktiga i framtagandet av de frågeställningar som används i trivselenkäten.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Nulägesbeskrivning av trygghet och trivsel genomförs med eleverna inför utvecklingssamtalen och behandlas under samtalen.

Vårdnadshavare har möjlighet att komma i kontakt med skolledning och pedagoger via mail för att framföra synpunkter.

Aktuella frågor gällande trygghet och trivsel lyfts i respektive klass under föräldramöten samt förmedlas i veckobrev via Unikum.

Palettskolan har ett skolråd som ett forum för samråd och information tillsammans med vårdnadshavare. Varje klass utser två representanter bland vårdnadshavare och möten hålls en gång/termin.

2.1.3 Personalens delaktighet

Personalen har regelbundna mentorssamtal med sina elever.

Diskussioner, utvärderingar och analyser av genomförda elevenkäter genomförs under konferenser och vid planeringstillfällen.

Varje klass tar fram en trivselplan utifrån resultat och sammanställning av trivselenkäter.

Elevhälsan och pedagogerna samarbetar. Varje klass har målkonferens två tillfällen per termin där ansvariga pedagoger får möjlighet att utveckla strategier i samråd med elevhälsan för arbete med trygghet och trivsel.

Observationer genomförs på individ- och gruppnivå.

I det systematiska kvalitetsarbetet tar varje arbetslag fram fokusområden för att utveckla sitt arbete med den sociala lärmiljön.

I samband med utvecklingsdagar och konferenser följer personalen upp resultat och analyserar dessa utifrån genomförda insatser.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Följande aktiviteter har enligt planen genomförts under läsåret 23/24:

Uppföljning och analys av trivselenkäter. Varje klass har skapat en trivselplan tillsammans med sin klass utifrån vad enkäten visat. Detta har fungerat som ett sätt att synliggöra och tillsammans med eleverna följa upp och åtgärda sådant som respektive klass känt behov av att förbättra i arbetet med trygghet och trivsel. Exempel på åtgärder är olika typer av tysthetstecken och synliggörande av vilket röstläge som ska användas, gemensamma lekar, rita under genomgångar, roliga aktiviteter för belöning när det funkat bra, bildstöd för upplägg av dagens aktiviteter även på fritids, byta kamrat i lärpäret oftare, arbeta med känslor i form av känsloglobbar.

Gemensamma schemabrytande aktiviteter. Sexornas lek dag, Skrylleutflykt och Palettendagen är exempel på några av de schemabrytande aktiviteter som genomförts under läsåret.

Fadderverksamhet. Fadderverksamhetens genomförda aktiviteter upplevs öka trygghet och kamratskap över åldersgränserna på skolan. Äldre elever ha läst för de yngre, utflykter och andra aktiviteter har genomförts.

Trygghetsvandringar. Årets trygghetsvandringar genomfördes och följdes upp på klassnivå.

Bemannad rastbod och rastaktiviteter. Fler elever har något att göra på rasterna.

Rastboden fungerar väl och erbjuder flera aktiviteter som till exempel läsa, rita och måla, gymnastik, bollekar. Under året har eleverna även erbjudits mer arbete med vår skolgård i form av plantering, skötsel och skörd.

Synliggörande och god implementering av regler. Vid läsårsstart arbetar alla klasser med att implementera skolans regler. I samband med det skapar alla klasser en "tummetavla" där man tummar på att följa reglerna. Tavlorna hängs upp tillsammans med skolans regler vid huvudentrén. Varje klass tar även fram sina egna klassregler som man arbetar med som ett mer levande dokument under läsåret.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Resultaten av skolans egna trivselenkäter ligger fortfarande på höga nivåer. Läsåret 23/24 har den kommungemensamma Lunk:en inte genomförts eftersom den görs vart annat år.

En plats på skolan som uppges som otrygg i flera klasser är skolans toaletter. Man har arbetat med att göra toaletterna trevligare (bilder på väggar, tjej- och killtoalett) samt säkrare (nya lås) samt satt insynsskydd på de toaletter där det finns fönster. Klasserna har dessutom arbetat med frågan under klassråd och värdegrundslektioner.

Under läsåret har vi arbetat med att utveckla innehållet och strukturen för värdegrundslektionerna. Alla klasser har arbetat utifrån ett material framtaget av kuratorer i Veberöd. I korthet innebär det att alla skolans årskurser utgår från samma tema under samma månad. Dessa teman är: trygghet, självkänsla, kamratskap, ansvar, respekt, empati, hänsyn och lika värde. Lektionerna är anpassade efter ålder och

mognad. Vid utvärderingar har vi enats om att fortsätta använda materialet även detta läsår, men att vid behov komplettera utefter elevgruppens behov.

Vi kartlägger på samma sätt som tidigare, dvs genom våra målkonferenser, mentorssamtal, klassråd, elevråd och observationer. Trygghetsteamet analyserar de kränkingsanmälningar som görs samt resonerar kring behov av åtgärder. Vi ser att antalet kränkingsanmälningar ligger på ungefär samma nivå som de senaste tre åren. Statistiken visar att Palettskolan utreder anmälningar om kränkande behandling snabbt och pedagogerna uppger att de känner sig säkra kring rutinerna för anmälan och utredning samt att de får stöd av elevhälsan vid behov. Andelen kränkingsärenden kan under vissa perioder kopplas till enskilda individer och då görs insatserna i första hand på individnivå.

Fritidspedagogerna genomför trygghetsvandringar samt involverar elevråden i hur platser på skolan kan förbättras. Dessa kan vi vidareutveckla ytterligare för att synliggöra resultaten för eleverna.

Föräldrasamverkan sker i klasserna på utvecklingssamtal och föräldramöten, men även på skolrådet. Läsåret 23/24 bjöd skolrådet in till en öppen temakväll som handlade om vad unga gör på nätet samt hur hem och skola kan möta det.

Vi upplever att en tät bemanning på raster samt vuxenstöd vid förflyttningar är en starkt bidragande orsak till trygghet på skolan. En annan viktig sak är att vi erbjuder många olika typer av aktiviteter och lekredskap under raster.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Palettskolan behöver arbeta vidare med att:

- Skapa en trygg och trivsamt miljö på raster. Fokus på fotbollsplanen och bollspel.
- Utveckla arbetet med värdegrundslektioner. Samma tema samtidigt i alla klasser. Tydligt innehåll och struktur.
- Vidareutveckla fadderverksamheten
- Genomföra trygghetsvandringar samt följa upp dessa med relevanta åtgärder och synliggöra genomförda insatser
- Genomföra trivselenkäterna, följa upp dem på individ- och gruppnivå
- Skapa trivselpplaner i klasserna utifrån resultat av trivselenkäter samt följa upp resultat av detta, jämför höstens enkät med vårens
- Uppdatera frågorna i trivselenkäten tillsammans med eleverna

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Eleverna på Palettskolan trivs och känner sig trygga på skolan	Uppföljning och analysarbete av trivselenkäter. Trivselpplaner skapas i alla klasser.	Platser som upplevts otrygga känns säkra och elever som inte trivts eller känt sig ensamma fångas upp och adekvata åtgärder sätts in	Höstens enkäter jämförs med vårens.
Palettskolans elever känner sig trygga med alla skolans elever och personal	Gemensamma schemabrytande aktiviteter t ex sexornas lek dag, naturutflykt, FN-dag, Palettendagen mm	Ökad gemenskap	Trivselenkät samt klassvis uppföljningar
Palettskolans elever känner sig trygga med alla skolans elever och personal	Fadderverksamhet	Ökad gemenskap, äldre stöttar yngre elever	Trivselenkät samt klassvis uppföljningar
Eleverna på Palettskolan känner sig trygga på hela skolgården	Trygghetsvandring	Otrygga platser synliggörs, förbättrade metoder för dokumentation	Klassvis uppföljning, samarbete med elevråd och skolråd
Eleverna på Palettskolan har något att göra på rasterna	Bemannad rastbod och rastaktiviteter	Minskat antal konflikter och kränkningar under raster.	Trivselenkäter, samtal i klasserna samt analys av kränkingsanmälningar
Eleverna på Palettskolan följer skolans ordningsregler	Synliggörande och god implementering av reglerna	Minskat antal konflikter och anmälningar av kränkande behandling	Trivselenkäter, samtal i klasserna samt analys av kränkingsanmälningar
Palettskolans elever respekterar varandra	Strukturerade värdegrundslektioner	Minskat antal konflikter och anmälningar om kränkande behandling	Utvärdering och uppföljning av värdegrundslektionernas effekter

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.

- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hångrar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt

hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom en klass inom anpassad grundskola, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter

det har han svårt att få vara med och leka.

- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3